

ความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจระหว่างชุมชนกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

The Economic Relationship Between Communities And The Ecotourism Operations of The Pran Buri Forest Park, Prachuab Khiri Khan Province

บุษกร ด้วงทอง (Bussakorn Duangthong)*

วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ (Viroj Jadesadalug)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี 2) ศึกษาความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจระหว่างชุมชนกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ หัวหน้าและเจ้าหน้าที่วนอุทยานปราณบุรี หัวหน้าและสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านคลองเก่า ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และนักท่องเที่ยวชาวไทย รวมจำนวน 17 คน โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และเปรียบเทียบหาข้อสรุป แล้วนำเสนอในรูปแบบการพรรณนาความ

ผลการศึกษาพบว่า 1) การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี เน้นการท่องเที่ยวแบบสร้างจิตสำนึก สร้างความประทับใจ และการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมปลูกป่า และกิจกรรมล่องเรือชมธรรมชาติและวิถีชีวิตชุมชนชาวประมงปากน้ำปราณบุรี เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้และสัมผัสธรรมชาติด้วยตนเอง รวมทั้งช่วยกระจายรายได้และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน แต่ยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและการบริหารจัดการขยะทางน้ำ 2) ความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจระหว่างชุมชนกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี พบว่า มีลักษณะการพึ่งพากันทางเศรษฐกิจ การประสานประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน และการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนอย่างยั่งยืน 3) ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวประทับใจในความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ ความปลอดภัย ความเป็นส่วนตัว ความสะอาดของสถานที่ และอรรถาธิบายที่ดีของเจ้าหน้าที่และคนในชุมชน จากผลการศึกษา ข้อสรุป และข้อเสนอแนะ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในพัฒนาการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยาน

* นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม 73000, โทรศัพท์ 099-5264387,

E-mail: artzine08@gmail.com

Student's for Master of Business Administration Program. Slipakorn University.

** ผศ.ดร. ประจักษ์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Asst.Prof.Dr., Faculty of Management Science, Slipakorn University.

ปรานบุรี เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสู่ชุมชนอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์, การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์, ความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจ

Abstract

The purposes of this research were to study 1) the ecotourism operations, 2) the economic relationship between communities and ecotourism operations, and 3) the discussion of tourists to ecotourism operations in the Pran Buri Forest Park. The study was the qualitative research studying on head and staff of the Pran Buri Forest Park, The Ban Klong Kao ecotourism team, entrepreneurs, and travelers by using in-depth interview tool. Data were analyzed by the objectives of the study and conclusions. And to present by describes the patterns.

The findings of this research indicated that 1) the ecotourism operations of 3 way as tourism awareness, to tourists impressed and the involvement of the community. Through reforestation activities and nature cruises. But there were limits of budget and waste water management. 2) the economic relationship between communities and ecotourism operations of the Pran Buri Forest Park found that economic interdependence, the mutual benefit to the economic and created sustainable economic opportunities to the community. And 3) the discussion of tourists to ecotourism operations in the Pran Buri Forest Park found that the tourist had impression to naturally, mangrove forest ecosystem, safeness, separation, cleanliness of location, kindness's staff and person in community. Therefore the result in case study it can be using forward to income distribution and the created sustainable economic opportunities to the community.

Key words: Ecotourism, Ecotourism operation, Economic relationship

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวถือว่าเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญในการช่วยกระตุ้นระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยให้ดีขึ้น เพราะนำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ และการสร้างงาน รวมทั้งเป็นการกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาค (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2556) รัฐบาลจึงตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยโดยมอบหมายให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กำกับดูแลและจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูและกระตุ้นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยให้เกิดการขยายตัว รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพด้านการแข่งขันเพื่อก่อให้เกิดการสร้าง

รายได้ และกระจายรายได้สู่ภูมิภาค ควบคู่ไปกับการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 และวิสัยทัศน์ ประเทศไทยสู่ปี 2570 ที่ได้รื้อฟื้นแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” เพื่อให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแบบองค์รวมเพื่อช่วยสร้างรายได้และกระจายรายได้สู่ภูมิภาคอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554)

จากการเติบโตและการขยายตัวอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยแม้จะช่วยให้เกิดการลงทุน การจ้างงาน และช่วยให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ในทางกลับกันการเติบโตและการขยายตัวอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนั้นส่งผลให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือยและขาดจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมซึ่งส่งผลเสียต่อระบบนิเวศในแหล่งท่องเที่ยวอย่างมาก (พรทิพย์, 2551) จากปัญหาดังกล่าวจึงทำให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ซึ่งมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่าของแหล่งธรรมชาติหรือแหล่งวัฒนธรรมอย่างมีจิตสำนึกต่อการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนในท้องถิ่นจากการช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

วนอุทยานปรางบุรี เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมีพื้นที่ติดกับอำเภอหัวหินและมีกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งได้รับความนิยมจากกลุ่มนักท่องเที่ยวสมัยใหม่ โดยเป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างวนอุทยานปรางบุรีกับกลุ่มท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านคลองเก่า อันก่อให้เกิดการกระจายรายได้และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่คนในชุมชน รวมทั้งส่งผลให้เกิดการขยายตัวของการประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมมากขึ้น เช่น กิจการรถสองแถวเช่าเหมา กิจการร้านสะดวกซื้อ และกิจการร้านอาหาร เป็นต้น เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งการขยายตัวของกิจการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยาน ปรางบุรี ช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่คนในชุมชนนอกจากรายได้จากการประกอบอาชีพประมงเพียงอย่างเดียว (อุบลวรรณ ประดับสุข, 2552) ทำให้แหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้เป็นที่น่าสนใจยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปรางบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจระหว่างชุมชนกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปรางบุรี
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปรางบุรี

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์และขอบเขตในการศึกษา ได้แก่

1. ข้อมูลทั่วไปของวนอุทยานปารณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วนอุทยานปารณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งตั้งอยู่ติดกับอำเภอหัวหินซึ่งไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร เมืองหลวงของประเทศไทย มีการคมนาคมสะดวกสบาย สามารถเดินทางไปได้ในวันเดียวและสามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี จึงได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติอย่างสูงในวันหยุดสุดสัปดาห์ รวมทั้งภายในวนอุทยานปารณบุรีมีพื้นที่เป็นลักษณะป่าชายหาด ป่าชายเลน และป่าเบญจพรรณ ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์อย่างมาก เป็นจุดดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว รวมทั้งมีกิจกรรมเรื่อนำเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวในการชมธรรมชาติป่าชายเลนและวิถีชีวิตชุมชนคนปากน้ำปารณบุรี อันช่วยกระจายรายได้และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนไปพร้อมกับการช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลน (วนอุทยานปารณบุรี กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2557: ออนไลน์) ผู้วิจัยจึงได้เลือกวนอุทยานปารณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อศึกษาในครั้งนี้

2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรม ซึ่งมุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวเกิดการศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่าของแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีจิตสำนึกต่อการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนจากการช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้วยนิยามของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544) ได้ระบุลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไว้ 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่นอันเกี่ยวเนื่องกับระบบนิเวศในพื้นที่ 2) เป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม รวมทั้งควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมของชุมชน 3) เป็นการท่องเที่ยวโดยมีกิจกรรมเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งปลูกจิตสำนึกต่อการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยว และ 4) เน้นการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน และชุมชนในการวางแผน การปฏิบัติงาน การได้รับผลประโยชน์ การติดตามผล และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน อันจะส่งผลให้เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชน และยกระดับคุณภาพชีวิต รวมทั้งพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยจึงได้นำทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาเป็นข้อมูลประกอบในการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูล

3. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ด้วยนิยามของสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว (2551) ได้กล่าวถึงแนวทางการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ดี ประกอบด้วย 1) มีการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยมุ่งเน้นให้ชุมชนนักท่องเที่ยว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการศึกษาเรียนรู้ธรรมชาติ และการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชน รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน 2) มีการดำเนินกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

3) มีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างสม่ำเสมอ 4) มีการเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ร่วมกันระหว่างชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน ซึ่งการศึกษาแนวทางการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปารณบุรี

4. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ อันจะช่วยกระจายรายได้อย่างเสมอภาคให้แก่ชุมชน ภายใต้ขีดความสามารถของแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น

ด้วยนิยามของบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้ระบุหลักการของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสร้างจิตสำนึก เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยว ชุมชนผู้ประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างจิตสำนึกต่อการดูแลรักษาธรรมชาติและวัฒนธรรม ให้คงไว้ซึ่งคุณค่าและความสวยงามอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น 2) ด้านการสร้างความพึงพอใจ เป็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจและกลับมาท่องเที่ยวซ้ำหรือมีการบอกต่อ อันจะส่งผลให้เกิดการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน และ 3) ด้านการมีส่วนร่วม เป็นการส่งเสริมให้ชุมชน ผู้ประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ อันจะส่งผลให้ชุมชนได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม จากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ รวมทั้งช่วยให้เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชนอย่างยั่งยืน ซึ่งการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปสร้างเป็นประเด็นคำถามสำหรับหัวหน้าและเจ้าหน้าที่ของวนอุทยานปารณบุรี หัวหน้าและสมาชิกของกลุ่มท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์บ้านคลองเก่า และนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อันเกิดการกระจายรายได้และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสู่ชุมชนอย่างยั่งยืน

5. แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจ

ความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจ หมายถึง การติดต่อกันระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภคในรูปแบบการค้าขายหรือการลงทุนทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) การพึ่งพาทางเศรษฐกิจ เกิดจากความแตกต่างของลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ จึงทำให้บางพื้นที่ขาดแคลนสินค้าซึ่งอีกพื้นที่สามารถผลิตได้ จึงต้องมีการพึ่งพาเพื่อแลกเปลี่ยนสินค้า และ 2) การประสานประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน เป็นการร่วมมือกันของกลุ่มผู้ผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน เช่น การรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งสหกรณ์ชุมชน เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรองการขายสินค้า หรือเพื่อร่วมมือกันปรับปรุงและพัฒนาวิธีการผลิต การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ หรือการให้ความรู้แก่สมาชิกภายในกลุ่ม โดยประยุกต์ใช้ตามแนวคิดของ เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ (2545) ซึ่งผู้วิจัยพบว่าความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจมีลักษณะและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจมาศึกษาและวิเคราะห์ว่ากิจกรรมใดมีความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจและมีลักษณะความสัมพันธ์แบบใด

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจระหว่างชุมชนกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การได้มาซึ่งข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้สามารถเข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้อย่างเจาะลึก โดยวิธีการดำเนินการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

1. การเลือกพื้นที่การศึกษา ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ในการศึกษาคือ วนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และพื้นที่ชุมชนบริเวณทางเข้าวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีความหลากหลายด้านทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งมีกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งช่วยกระจายรายได้และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน อันส่งผลให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน

2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล 4 กลุ่ม คือ หัวหน้าวนอุทยานปราณบุรี เจ้าหน้าที่วนอุทยานปราณบุรี หัวหน้ากลุ่มท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านคลองเก่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านคลองเก่า ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และนักท่องเที่ยวชาวไทย รวมทั้งสิ้น 17 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงประเด็นที่ต้องการศึกษา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการในการวิจัย โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ทำการกำหนดประเด็นคำถาม (Interview Guide) ออกเป็น 4 ฉบับ ในประเด็นคำถามดังนี้ 1) การดำเนินงานด้านการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี 2) ความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจระหว่างชุมชนกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของ วนอุทยานปราณบุรี 3) ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของ วนอุทยานปราณบุรี โดยผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

4. แหล่งที่มาของข้อมูล 1) แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data Sources) ข้อมูลที่ได้มาจากการสืบค้นเอกสาร หนังสือ บทความวิชาการ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย และข้อมูลด้านวิชาการต่าง ๆ 2) แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data Source) โดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์และลงพื้นที่ด้วยตนเอง ซึ่งสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 4 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าวนอุทยานปราณบุรีและเจ้าหน้าที่วนอุทยานปราณบุรี รวมทั้งสิ้นจำนวน 3 คน หัวหน้ากลุ่มและสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านคลองเก่า รวมทั้งสิ้นจำนวน 3 ท่าน ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ รวมทั้งสิ้นจำนวน 5 ท่าน และนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 6 คน ระยะเวลาในการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม 2558 – เดือนกุมภาพันธ์ 2558

5. การพิทักษ์สิทธิกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ก่อนการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยจะทำการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมทั้งแจ้งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทราบว่า ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเป็นเพียงข้อมูลทางการศึกษาเท่านั้น ไม่ส่งผลกระทบต่อหรือสร้างความเสียหายต่อผู้ให้ข้อมูลทั้งต่อตัวบุคคลและต่อองค์กร ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีสิทธิที่จะให้ข้อมูลหรือไม่ให้ข้อมูลในการวิจัยนี้ได้

6. การตรวจสอบและการวิเคราะห์ข้อมูล 1) การตรวจสอบข้อมูล โดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลายคนและหลายกลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูลถูกต้อง ครบถ้วน และน่าเชื่อถือ อันนำมาเสริมหรือยืนยันข้อเท็จจริงต่อไป 2) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตรวจสอบข้อมูลภาคสนาม โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในแต่ละกลุ่มมาประมวลผลและวิเคราะห์หาความสอดคล้องหรือขัดแย้งกันภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มหรือไม่ กรณีข้อมูลที่ได้มีความขัดแย้งกันจากผู้ให้ข้อมูลคนใดคนหนึ่ง ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ประเด็นดังกล่าวกับผู้ให้ข้อมูลคนอื่น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและความน่าเชื่อถือมากที่สุด ส่วนข้อมูลที่ขาดความน่าเชื่อถือผู้วิจัยจะไม่นำมาใช้ในการศึกษา และหากข้อมูลที่ยังไม่เพียงพอผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

1. บริบทของวนอุทยานปารณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาพบว่า วนอุทยานปารณบุรีเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตั้งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร เมืองหลวงของประเทศไทย การเดินทางสะดวกสบาย สามารถเดินทางไปกลับได้ในวันเดียว และมีความหลากหลายด้านทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วย ป่าชายหาด ป่าชายเลน ป่าเบญจพรรณ ซึ่งมีพื้นที่ทิศเหนือติดกับที่ดินเอกชน ทิศใต้ติดกับที่ดินชุมชนหมู่บ้านปากน้ำปารณบุรี ทิศตะวันออกติดกับชายทะเลปากน้ำปารณ และทิศตะวันตกติดกับที่ดินหมู่บ้านเขาเต่า และที่ดินเอกชน ดำเนินงานภายใต้ 2 ภารกิจหลัก คือ การส่งเสริมให้เป็นวนอุทยานปารณบุรีเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ระบบนิเวศป่าชายเลน และการพัฒนาวนอุทยานปารณบุรีให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.)

2. การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปารณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาพบว่า วนอุทยานปารณบุรีมีกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ประกอบด้วย 2 กิจกรรมหลัก ได้แก่ กิจกรรมการปลูกป่า และกิจกรรมล่องเรือการล่องเรือชมธรรมชาติป่าชายเลนและวิถีชีวิตชุมชนชาวประมงปากน้ำปารณบุรี

กิจกรรมปลูกป่าของวนอุทยานปารณบุรี เป็นการดำเนินงานระหว่างวนอุทยานปารณบุรีกับหน่วยงานที่สนใจ ซึ่งติดต่อประสานงานได้ที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวของวนอุทยานปารณบุรีทุกวันไม่เว้นวันหยุดราชการ โดยแบ่งเป็นการปลูกป่าชายหาดและการปลูกป่าชายเลน ซึ่งการปลูกป่าของวนอุทยานปารณบุรีเป็นลักษณะของการปลูกป่าเสริมเพื่อทดแทนต้นเดิมที่ชำรุดหรือตายไป

กิจกรรมการล่องเรือชมธรรมชาติป่าชายเลนและวิถีชีวิตชุมชนชาวประมงปากน้ำปารณบุรี เป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างวนอุทยานปารณบุรีกับกลุ่มท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านคลองเก่า เพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวในวันเสาร์อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ นอกจากเป็นกิจกรรมที่ช่วยกระจายรายได้และช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนอีกด้วย

ส่วนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของวนอุทยานปารณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสร้างจิตสำนึก วนอุทยานปารณบุรี ได้ให้ความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับระบบนิเวศป่าชายเลน ชายเลน และป่าเบญจพรรณ แก่ชุมชน นักท่องเที่ยว และหน่วยงานที่สนใจ ผ่าน การทำกิจกรรมปลูกป่าและกิจกรรมล่องเรือชมธรรมชาติป่าชายเลนและวิถีชีวิตชุมชนชาวประมงปากน้ำปราณ เพื่อสร้างจิตสำนึกให้เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์พื้นที่ป่าให้คงไว้ซึ่งคุณค่าและความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน

2) ด้านการสร้างภาพประทับใจแก่นักท่องเที่ยว วนอุทยานปราณบุรีได้ดูแลและซ่อมแซมเส้นทางเดินชม ธรรมชาติ ป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ ภายในพื้นที่ของวนอุทยานให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์พร้อมใช้งานอย่างสม่ำเสมอ ให้การอบรมเจ้าหน้าที่ของวนอุทยานปราณบุรีและกลุ่มท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านคลองเก่า ให้บริการนักท่องเที่ยวด้วยมิตรภาพที่เป็นกันเอง รวมทั้งพัฒนาเรือนำเที่ยวให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจและกลับมาท่องเที่ยวซ้ำหรือมีการบอกต่อ อันจะส่งผลให้เกิดการสร้างโอกาสทาง เศรษฐกิจให้แก่ชุมชนและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน และ 3) ด้านการมีส่วนร่วม วนอุทยาน ปราณบุรีได้ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการระวังป้องกันการลักลอบตัดไม้โกงกางและดูแลรักษาพื้นที่ป่า รวมทั้ง วนอุทยานปราณบุรีได้ร่วมกับกลุ่มท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านคลองเก่าในการดำเนินกิจกรรม ล่องเรือชมธรรมชาติป่าชายเลนและวิถีชีวิตชุมชนชาวประมงปากน้ำปราณบุรี อันส่งผลให้เกิดการกระจายรายได้ และช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนอย่างยั่งยืน

แต่ยังมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณ และปัญหาด้านขยะทางน้ำจากเรือประมงขนาดใหญ่ ส่งผลให้ เกิดน้ำเน่าเสียและกระทบต่อทัศนียภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี ซึ่งวนอุทยาน ปราณบุรี มีแนวทางการแก้ปัญหาในด้านงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยการหารายได้เพิ่มจากการดำเนิน กิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการบริหารจัดการขยะทางน้ำ โดยการร่วมมือกับกลุ่มท่องเที่ยวเพื่อ การอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านคลองเก่าในการทำกิจกรรมเก็บขยะในน้ำ และปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนในชุมชนเห็น ถึงความสำคัญของการช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดของแหล่งน้ำ

3. ความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจระหว่างชุมชนกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของ วนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษา พบว่า การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยาน ปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ก่อให้เกิดการพึ่งพากันทางเศรษฐกิจ การประสานประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ร่วมกัน และการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่คนในชุมชนทั้งจากกิจกรรมล่องเรือชมธรรมชาติป่าชายเลนและ วิถีชีวิตชุมชนชาวประมงปากน้ำปราณบุรี และการขยายตัวของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของ วนอุทยานปราณบุรี ได้แก่ กิจกรรมรถสองแถวเช่าเหมา กิจกรรมร้านสะดวกซื้อ และกิจการร้านอาหาร เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งการขยายตัวของกิจการที่เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี ช่วยเพิ่มรายได้ให้คนในชุมชนและผู้ประกอบการนอกจากการ ประกอบอาชีพประมงเพียงอย่างเดียว

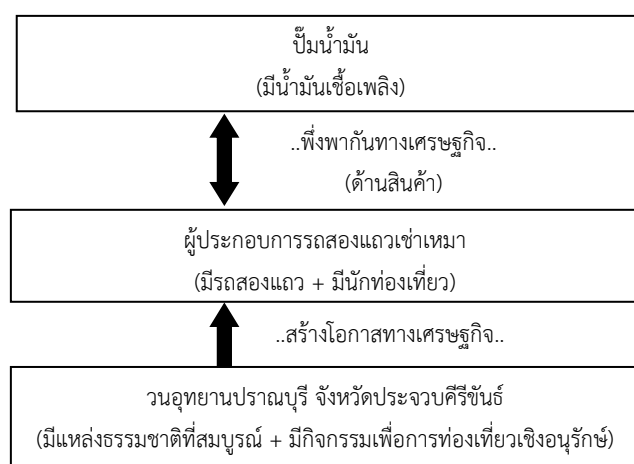
ความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจของกลุ่มท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านคลองเก่า เป็น ลักษณะความสัมพันธ์แบบพึ่งพากันทางเศรษฐกิจในด้านสินค้า และการประสานประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน ในลักษณะการกระจายรายได้ กล่าวคือ กลุ่มท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านคลองเก่า มีเรือ และมี คนขับเรือซึ่งมีความชำนาญเกี่ยวกับเส้นทางล่องเรือ วนอุทยานปราณบุรี มีแหล่งธรรมชาติที่สม บูรณ์และมี นักท่องเที่ยว และร้านค้ามีน้ำมันเชื้อเพลิงและวัสดุอุปกรณ์สำหรับซ่อมแซมเรือ ดังแสดงในภาพ 1

ภาพที่ 1 แสดงลักษณะความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจของกลุ่มท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านคลองเก่า กับวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และร้านค้า

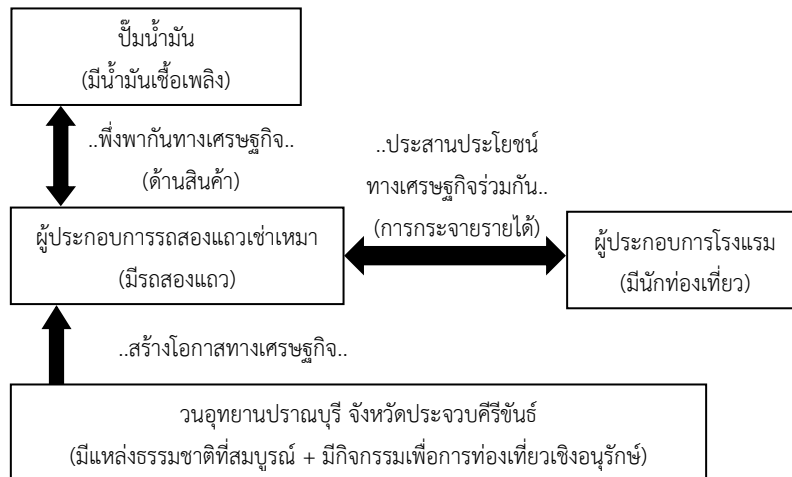
ความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจของผู้ประกอบการธุรกิจรถสองแถวเช่าเหมา เป็นลักษณะความสัมพันธ์แบบพึ่งพากันทางเศรษฐกิจในด้านด้านสินค้า การประสานประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกันในลักษณะการกระจายรายได้ และการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กรณี ประกอบด้วย

กรณีที่ 1 ผู้ประกอบการรถสองแถวเช่าเหมา (รับนักท่องเที่ยวโดยตรง) กล่าวคือ ผู้ประกอบการรถสองแถวเช่าเหมา มีรถสองแถว และมีนักท่องเที่ยว วนอุทยานปราณบุรีมีแหล่งธรรมชาติที่สมบูรณ์ และมีกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ปิมน้ำมัน มีน้ำมันเชื้อเพลิง ดังแสดงในภาพ 2

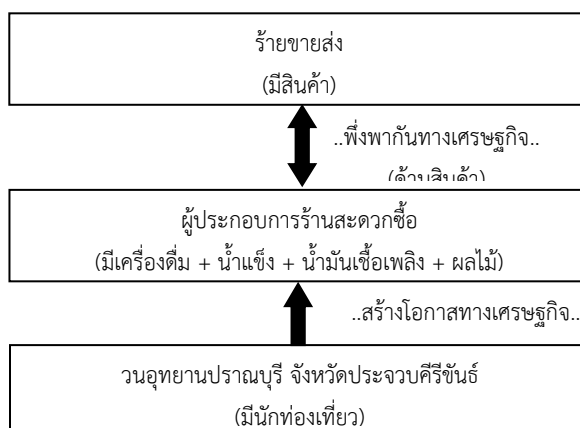
ภาพที่ 2 แสดงลักษณะความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจของผู้ประกอบการรถสองแถวเช่าเหมา กับวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และปิมน้ำมัน (กรณีรับนักท่องเที่ยวโดยตรง)

กรณีที่ 2 ผู้ประกอบการรถสองแถวเช่าเหมา (รับนักท่องเที่ยวผ่านผู้ประกอบการโรงแรม) กล่าวคือ ผู้ประกอบการโรงแรม มีนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการรถสองแถวเช่าเหมา มีรถสองแถว มีพนักงานขับรถ วนอุทยานปราณบุรี มีแหล่งธรรมชาติที่สมบูรณ์และมีกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และปั้มน้ำมัน มีน้ำมันเชื้อเพลิง ดังแสดงในภาพที่ 3

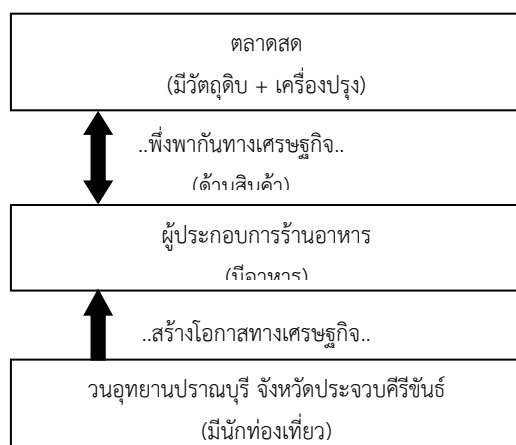
ภาพที่ 3 แสดงลักษณะความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจของผู้ประกอบการรถสองแถวเช่าเหมา กับวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์และปั้มน้ำมัน (กรณีรับนักท่องเที่ยวผ่านผู้ประกอบการโรงแรม)

ความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจของผู้ประกอบการร้านสะดวกซื้อมีลักษณะความสัมพันธ์แบบพึ่งพากันทางเศรษฐกิจในด้านสินค้า และการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ ผู้ประกอบการร้านสะดวกซื้อ มีเครื่องดื่ม น้ำแข็ง น้ำมันเชื้อเพลิง และผลไม้ วนอุทยานปราณบุรี มีนักท่องเที่ยว ร้านขายส่ง มีสินค้า ดังแสดงในภาพที่ 4

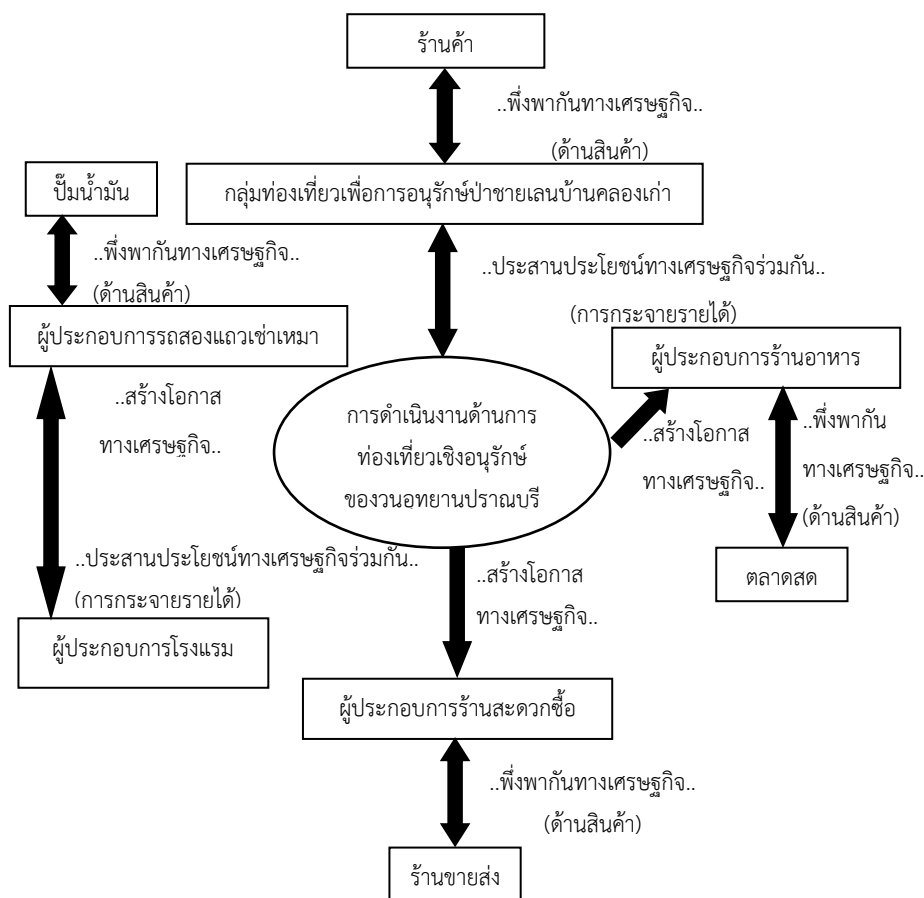
ภาพที่ 4 แสดงลักษณะความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจของผู้ประกอบการร้านสะดวกซื้อกับวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และร้านขายส่ง

ความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจของผู้ประกอบการร้านอาหาร มีลักษณะความสัมพันธ์แบบพึ่งพากันทางเศรษฐกิจในด้านสินค้า และการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ ผู้ประกอบการร้านอาหาร มีอาหาร วนอุทยานปราณบุรี มีนักท่องเที่ยว ตลาดสด มีวัตถุดิบและเครื่องปรุง ดังแสดงในภาพที่ 5

ภาพที่ 5 แสดงลักษณะความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจของผู้ประกอบการร้านอาหาร วนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และตลาดสด

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี ส่งผลให้มีการพึ่งพาทางเศรษฐกิจในด้านสินค้า การประสานประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกันในลักษณะการกระจายรายได้ และการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน และผู้ประกอบการ ซึ่งดำเนินธุรกิจเกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยวของวนอุทยานปราณบุรี ได้แก่ กลุ่มท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านคลองเก่า ผู้ประกอบการรถสองแถวเช่าเหมา ผู้ประกอบการร้านสะดวกซื้อ และผู้ประกอบการร้านอาหาร ดังแสดงในภาพที่ 6

ภาพที่ 6 แสดงความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจระหว่างชุมชนกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี แต่อยากให้เพิ่มกิจกรรมปล่อยปูทะเลสู่ธรรมชาติแก่นักท่องเที่ยวระหว่างการเดินศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีส่วนร่วมในการคืนความสมดุลให้แก่ระบบนิเวศน์ป่าชายเลนและยังช่วยสร้างรายได้เสริมให้แก่ชุมชนนอกจากกิจกรรมล่องเรือชมธรรมชาติป่าชายเลนเพียงอย่างเดียว รวมทั้งคาดหวังให้วนอุทยานปราณบุรีกับชุมชนร่วมกันดูแลและรักษาความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติให้คงไว้ซึ่งคุณค่าและความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

1. บริบทของวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จากการศึกษาพบว่า วนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตั้งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร เมืองหลวงของประเทศไทย การเดินทางสะดวกสบาย สามารถเดินทางไปได้ในวันเดียว และมีความหลากหลายด้านทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วย ป่าชายหาด ป่าชายเลน ป่าเบญจ

พรรณ ซึ่งมีพื้นที่ทิศเหนือติดกับที่ดินเอกชน ทิศใต้ติดกับที่ดินชุมชนหมู่บ้านปากน้ำปราณบุรี ทิศตะวันออกติดกับชายทะเลปากน้ำปราณ และทิศตะวันตกติดกับที่ดินหมู่บ้านเขาเต่า และที่ดินเอกชน ซึ่งมีภารกิจหลัก 2 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อส่งเสริมให้เป็นวนอุทยานปราณบุรีเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ระบบนิเวศป่าชายเลน โดยให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พื้นที่ป่าชายเลน และป้องกันการล่าสัตว์น้ำ รวมทั้งป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลนอย่างยั่งยืน และ 2) เพื่อพัฒนาวนอุทยานปราณบุรีให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยนำจุดเด่นด้านความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศป่าชายเลนมาเป็นจุดดึงดูดใจจากนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า วนอุทยานปราณบุรีมีที่ตั้งที่สะดวกต่อการเดินทางของนักท่องเที่ยว รวมทั้งมีความหลากหลายทางทรัพยากรธรรมชาติ จึงเหมาะสมที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อช่วยกระจายรายได้และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนอย่างยิ่ง

2. การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษา การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมการปลูกป่า และกิจกรรมการล่องเรือชมธรรมชาติป่าชายเลนและวิถีชีวิตชุมชนชาวประมงปากน้ำปราณบุรี เพื่อช่วยกระจายรายได้และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่คนในชุมชน แต่ยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและการบริหารจัดการขยะทางน้ำ ซึ่งวนอุทยานปราณบุรีได้แก้ปัญหาด้านงบประมาณ โดยการหารายได้เพิ่มจากการดำเนินกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ส่วนการแก้ปัญหาขยะทางน้ำ ได้บริหารจัดการโดยการร่วมมือกับกลุ่มท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านคลองเก่าในการทำกิจกรรมเก็บขยะในน้ำ และปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนในชุมชนเห็นถึงความสำคัญของการช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดของแหล่งน้ำ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของ สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว (2551) ที่กล่าวว่า การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มุ่งเน้นการดำเนินกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ รวมทั้งการหาแนวทางเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อันจะคืนประโยชน์ต่อชุมชนและธรรมชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งจะเห็นได้จากการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 และวิสัยทัศน์ ประเทศไทยสู่ปี 2570 ที่ได้นำมาแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” เพื่อให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแบบองค์รวมเพื่อช่วยสร้างรายได้และกระจายรายได้สู่ภูมิภาคอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ซึ่งวนอุทยานปราณบุรีก็เป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เน้นบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดการศึกษาเรียนรู้ระบบนิเวศป่าชายเลนด้วยตนเอง รวมทั้งเชิญชวนชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อันก่อให้เกิดการกระจายรายได้และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน แต่ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรีเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวเฉพาะบางกลุ่ม ยังไม่เป็นที่รู้จักกันอย่างทั่วถึง ซึ่งในส่วนนี้วนอุทยานปราณบุรีอาจจำเป็นต้องมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการสนับสนุนในด้านการประชาสัมพันธ์ด้านการบริหารจัดการขยะทางน้ำ หรือด้านอื่นที่วนอุทยานปราณบุรีไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยตัวเองเพื่อให้มีการสนับสนุนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมถึงการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวจากภาครัฐควร

คำนึงถึงภารกิจหลักของวนอุทยานปราณบุรีเพราะนอกจากต้องบริหารจัดการการดำเนินงานตามภารกิจแล้วยังต้องพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ควบคู่กันไปด้วย เพื่อให้งบประมาณที่ได้รับเพียงพอต่อการบริหารจัดการด้านต่างๆ

3. ความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจระหว่างชุมชนกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจระหว่างชุมชนกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นลักษณะการพึ่งพากันทางเศรษฐกิจ การประสานประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน และการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่คนในชุมชนทั้งจากกิจกรรมล่องเรือชมธรรมชาติป่าชายเลนและวิถีชีวิตชุมชนชาวประมงปากน้ำปราณบุรี และการขยายตัวของประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้แก่ กิจการรถสองแถวเช่าเหมา กิจการร้านสะดวกซื้อ และกิจการร้านอาหาร เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งการขยายตัวของกิจการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี ช่วยเพิ่มรายได้ให้คนในชุมชนและผู้ประกอบการนอกจากการประกอบอาชีพประมงเพียงอย่างเดียว ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจของเอกรินทร์ สิมหาศาล และคณะ (2545) ที่กล่าวว่าลักษณะของความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจมีลักษณะการพึ่งพาทางเศรษฐกิจด้านปัจจัยการผลิตหรือด้านสินค้า การประสานประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกันในลักษณะการกระจายรายได้ และการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนหรือผู้ประกอบการ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าปัจจุบันหน่วยงานธุรกิจมุ่งเน้นบริหารจัดการกระบวนการต่างๆ เพื่อให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น อาจเนื่องมาจากกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายไปทั่วโลก ส่งผลให้ผู้บริโภคส่วนใหญ่นิยมซื้อสินค้าและบริการจากผู้ประกอบการซึ่งดำเนินธุรกิจแบบรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่าจากผู้ประกอบการที่มุ่งหวังผลกำไรเพียงอย่างเดียว แต่อย่างไรก็ดีการพัฒนาธุรกิจให้เจริญเติบโตได้อย่างยั่งยืนนั้น ต้องมีผลประกอบการที่สร้างผลกำไรควบคู่ไปกับการดูแลและเอาใจใส่ต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งกระจายรายได้และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนอย่างจริงจังจากทรัพยากรธรรมชาติที่ชุมชนมีอยู่และจากภูมิปัญญาเฉพาะของท้องถิ่น เพื่อสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์พื้นที่ป่าให้คงไว้ซึ่งคุณค่าและความอุดมสมบูรณ์ รวมทั้งวางแผนภูมิปัญญาเฉพาะของท้องถิ่นให้คงอยู่คู่ชุมชนอย่างยั่งยืน

4. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี แต่อยากให้เพิ่มกิจกรรมปล่อยปูทะเลสู่ธรรมชาติแก่นักท่องเที่ยวระหว่างการเดินศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีส่วนร่วมในการคืนความสมดุลให้แก่ระบบนิเวศป่าชายเลน และช่วยสร้างรายได้เสริมให้แก่ชุมชนนอกจากกิจกรรมล่องเรือชมธรรมชาติป่าชายเลนเพียงอย่างเดียว รวมทั้งคาดหวังให้วนอุทยานปราณบุรีกับชุมชนร่วมกันดูแลและรักษาความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติให้คงไว้ซึ่งคุณค่าและความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับการให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวรรณณา วงษ์วานิช (2550) ที่กล่าวว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไว้ว่า

หมายถึงการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งธรรมชาติภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนโดยมีกระบวนการสร้างการเรียนรู้ เพื่อสร้างจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการศึกษาเรียนรู้ ทรัพยากรธรรมชาติและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นด้วยตนเอง ดังนั้นนอุทยานปราณบุรีควรมีร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนากิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น อาทิเช่น การก่อตั้งกลุ่มธนาคารปู เพื่อเพาะเลี้ยงปูสำหรับจำหน่ายให้นวนอุทยานปราณบุรีในการจัดทำกิจกรรมปล่อยปูสู่ธรรมชาติหรือจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวที่สนใจ หรือการก่อตั้งกลุ่มกระชังปลาเพื่อจำหน่ายอาหารทะเลแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น เพื่อเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และศึกษาวิถีชีวิตชุมชน อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนานวนอุทยานปราณบุรีให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน แต่สิ่งที่ควรระวังหากมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอาจส่งผลกระทบต่อเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และวิถีชีวิตของคนในชุมชน ดังนั้นนอุทยานปราณบุรีจึงควรร่วมมือกับชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทั้งการกำหนดกฎระเบียบ แนวทางปฏิบัติ และบทลงโทษไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้ปฏิบัติตามอย่างจริงจัง

ประโยชน์จากการวิจัย

1. ประโยชน์เชิงนโยบาย

1.1 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำข้อมูลเพื่อประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทั้งการจัดทำแผ่นพับ หรือจัดทำข้อมูลบนหน้าเว็บไซต์ เป็นต้น เพื่อให้ นักท่องเที่ยวและหน่วยงานที่สนใจได้รู้จักอย่างกว้างขวางมากขึ้น

1.2 กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอตามภารกิจ

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการขยะทางน้ำอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งการจัดกิจกรรมร่วมกันเก็บขยะทางน้ำระหว่างหน่วยงานต่างๆ กับชุมชน การคัดแยกขยะ เป็นต้น

1.4 ผู้ประกอบการที่พัก หรือผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการร่วมมือกับนวนอุทยานปราณบุรี และชุมชน ในการจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งอาจเป็นรูปแบบแพ็คเกจทัวร์แบบ One day trip หรือ 2 วัน 1 คืน เป็นต้น เพื่อให้เกิดการขยายตัวของประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อันจะส่งผลให้เกิดการพึ่งพากันทางเศรษฐกิจ การประสานประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน และการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่คนในชุมชนอย่างยั่งยืน

2. ประโยชน์เชิงการจัดการ

2.1 วนอุทยานปราณบุรี สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อให้สามารถรองรับและสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวได้มากขึ้น ทั้งการพัฒนาและปรับปรุงด้านสถานที่ มุมพักผ่อน และการอบรมให้ความรู้ด้านการให้บริการอย่างเป็นมิตรของเจ้าหน้าที่และคนในชุมชน เป็นต้น

2.2 วนอุทยานปราณบุรี สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เป็นแนวทางในการร่วมมือกับชุมชนเพื่อพัฒนากิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มีความหลากหลาย เช่น การเพิ่มจุดจำหน่ายของที่ระลึก อาหารทะเล หรือร้านอาหารทะเล โดยคนในชุมชน เป็นต้น อันจะช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่คนในชุมชน นอกเหนือจากกิจกรรมล่องเรือชมธรรมชาติป่าชายเลนและวิถีชุมชนชาวประมงปากน้ำปราณบุรีเพียงอย่างเดียว

2.3 วนอุทยานปราณบุรี สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เป็นแนวทางในการร่วมมือกับชุมชน เพื่อจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งอาจเป็นรูปแบบแพ็คเกจทัวร์แบบ One day trip หรือ 2 วัน 1 คืน เป็นต้น เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนอย่างยั่งยืน

2.4 ชุมชน สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เป็นแนวทางในการรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายของฝากจากอาหารทะเลตากแห้ง เพื่อให้เกิดการขยายตัวของกิจการอันเนื่องมาจากการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี อันส่งผลให้เกิดการกระจายรายได้และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนอย่างยั่งยืน

2.5 ชุมชน สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เป็นแนวทางในเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อช่วยดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนอย่างยั่งยืน

3. ประโยชน์เชิงทฤษฎี

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องอาทิ ข้อมูลทั่วไปของวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจ ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำมาสร้างวัตถุประสงค์การศึกษาวิจัย และกรอบแนวคิดในการศึกษา เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ครบถ้วนรอบด้าน มีคุณภาพ และมีความน่าเชื่อถือในประเด็นความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจระหว่างชุมชนกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี ซึ่งพัฒนาเพิ่มเติมจากงานวิจัยในอดีตที่มุ่งศึกษาในประเด็นบริบทด้านกายภาพของชุมชน สภาพปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการจัดการเศรษฐกิจในแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. การศึกษาในครั้งนี้ไม่ได้มีการศึกษาเชิงปริมาณ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รวมทั้งความคาดหวังต่อคุณภาพการให้บริการที่ดีของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่วนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และชุมชนบริเวณทางเข้าวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เท่านั้น ควรมีการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากแหล่งอื่นๆ ที่มีลักษณะและพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อเปรียบเทียบลักษณะความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กรมการท่องเที่ยว. (2556). “บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.” สรุปสถานการณ์นักท่องเที่ยว มกราคม-ธันวาคม 2556, 1 (ธันวาคม): 2.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กรมการท่องเที่ยว. (2554). “แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559.” ราชกิจจานุเบกษาประกาศคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ 128 ตอนพิเศษ 69 ง: 28-31.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2544). แผนปฏิบัติการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อัลซ่า จำกัด: 15.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิชาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- พรทิพย์ วีระสวัสดิ์. (2551). “ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กรณีศึกษา: ชุมชนประตูดินและชุมชนป้อมเพชร อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” งานวิจัยคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วนอุทยานปราณบุรี กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. (2557). จองบ้านพักอุทยานแห่งชาติ. เข้าถึงเมื่อ 14 มิถุนายน 2557 เข้าถึงได้จาก <http://www.dnp.go.th/parkreserve/asp/style2/default.asp?npid=89&lg=1>
- วรรณณา วงษ์วานิช. (2550). ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. (2551). “รายงานสรุปของผู้บริหาร โครงการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวด้าน Hospitality Management” ศูนย์เพื่อการวางแผนการท่องเที่ยวและการแก้ไขปัญหาความยากจน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต.
- อุบลวรรณ ประดับสุข. (2552). การเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชน จาก สกว (ภาค). เข้าถึงเมื่อ 30 เมษายน 2558 เข้าถึงได้จาก http://www.etatjournal.com/upload/143/25493_2.pdfasp/style2/default.asp?npid=89&g=1
- เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. (2545). สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์: 10-12.